

ด่วนที่สุด

ที่ ทก ๐๑๐๐.๔/๑๖๘

ไม่เปิดเผย

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รับที่ ๒๔๕

วันที่ ๘ ม.ค. ๕๖

เวลา ๘.๑๕

☐ ก่อนประชุม

☐ หลังประชุม

☐ แจกที่ประชุม

☐ ไม่แจกที่ประชุม

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา

อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ

เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

สพต.รับที่ ๗๔๗-๔

วันที่ ๘ ม.ค. ๒๕๕๖

เวลา ๑๕.๐๐

๗ มกราคม ๒๕๕๖

เรื่อง แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗ “บทบาทด้วยการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย”

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/ว(ล) ๓๔๗๖๕ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งว่า คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.) ได้เสนอเรื่อง แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗ “บทบาทด้วยการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย” ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา และขอให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พิจารณาแล้วเห็นควรเสนอข้อแก้ไขและข้อสังเกต ร่างแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๗ “บทบาทด้วยการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย” ดังนี้

๑. ข้อแก้ไข (ดังข้อความที่ขีดฆ่าและขีดเส้นใต้)

“ ๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อบูรณาการกระบวนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแผนงานและการปฏิบัติการของหน่วยงานของรัฐการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องเข้าไว้ด้วยกันอย่างเป็นรูปธรรม

๒.๒ เพื่อมีองค์การรับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและบริหารจัดการน้ำและลดความเสี่ยงจากอุทกภัยที่เป็นศูนย์กลางการปฏิบัติงานการบริหารจัดการน้ำ การป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำและอุทกภัย

๒.๓ เพื่อให้การกำหนดแนวทางการทำงานการสั่งการ และการแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างรวดเร็วมีความสอดคล้องเป็นเอกภาพเดียวกันในการอำนวยการและบริหารจัดการทุกพื้นที่ให้เป็นแนวทางเดียวกันทุกพื้นที่ ซึ่งจะทำให้การบริหารจัดการน้ำและลดความเสี่ยงจากอุทกภัยเป็นไปอย่างรวดเร็วและสามารถแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนต่อไป

๓. นิยามศัพท์

๓.๑ การบริหารจัดการน้ำและลดความเสี่ยงจากอุทกภัย หมายความว่า การกำหนดแผนหรือการดำเนินการบริหารลดความเสี่ยงและจัดการน้ำอย่างเป็นระบบเพื่อกำหนดมาตรการการใช้ประโยชน์ การบำรุงรักษา การพัฒนา การป้องกันและเตือนภัยพิบัติ การแก้ไขปัญหาภัยพิบัติ การฟื้นฟูและการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องกับสภาพสิ่งแวดล้อมของต้นน้ำ แหล่งน้ำ หรือลุ่มน้ำ สิ่งที่ใช้ในการกักเก็บน้ำ ระบายน้ำ หรือกั้นน้ำ และการจัดการพื้นที่รองรับน้ำ (แหล่งที่มา : ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕)

๔. การจัดตั้งองค์กรปฏิบัติ

ให้จัดตั้งองค์กรปฏิบัติรับผิดชอบการปฏิบัติภารกิจป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากน้ำและอุทกภัย ดังนี้

๔.๑ คณะกรรมการนโยบายน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ (กนอช.) มีหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการบริหารจัดการน้ำและแผนปฏิบัติ การป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยให้เป็นไปอย่างมีระบบเพื่อให้หน่วยงานของรัฐนำไปปฏิบัติ

๔.๓ สำนักงานนโยบายและบริหารจัดการน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ (สบอช.) มีหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศ สภาพน้ำในลุ่มน้ำและเขื่อนหรือที่กักเก็บน้ำ สภาพพื้นที่บริเวณที่น้ำไหลผ่านแนวทางการเตือนภัย ตามนโยบายที่ กษ. กำหนด (ผ่านมติกรม.) และการเตรียมการช่วยเหลือประชาชน

๔.๕ ศูนย์อำนวยการร่วมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (ศอร. ปก. ช.) รับผิดชอบ

๒) ภาวะใกล้เกิดภัย เตรียมการเผชิญเหตุ การติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์วิเคราะห์ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และประเมินสถานการณ์ เพื่อการเตือนภัย รวมถึงรายงานและเสนอความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติหรือนายกรัฐมนตรีแล้วแต่ระดับความรุนแรงของสาธารณภัย เพื่อตัดสินใจในการรับมือกับสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้น

๖. แนวทางการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัยและการเตือนภัย

๖.๑ ให้มีระบบการแจ้งเตือนภัยตามแนวทางดังต่อไปนี้

๖.๑.๑ ขั้นตอนการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนล่วงหน้า (Monitoring & Early warning) มีหน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ กรมอุตุนิยมวิทยา กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรธรณี และกรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ และศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ มีหน้าที่เฝ้าระวังการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ สถานการณ์ฝน สภาพดิน เฝ้าระวังระดับน้ำในเขื่อนและในแม่น้ำ ระดับน้ำทะเลส่งข้อมูลดิบและข้อมูลที่ได้วิเคราะห์แล้วข้อมูลที่ได้วิเคราะห์แล้วเชิงพื้นที่เข้าคลังข้อมูลฯ เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าเกิดผลกระทบกับประชาชนจะแจ้งเตือนภัย- ให้ทราบ ล่วงหน้า (ขั้นตอนเฝ้าระวังพิเศษ) ผ่านสื่อมวลชนและแจ้งกระทรวงมหาดไทยเพื่อแจ้งเตือนประชาชนและหน่วยปฏิบัติให้เตรียมการเผชิญเหตุ”

๒. ข้อสังเกต

๒.๑ ในกรณีเกี่ยวกับระดับความรุนแรงของภัยพิบัติ (๑-๔) แม้ว่าจะกำหนดเงื่อนไขไว้แล้วแต่ยังไม่ชัดเจนในการกำกับกับการเลื่อนระดับความรุนแรงระหว่าง ศอร.ปภ.ช. กับ บก.ปภ.ช. เพราะว่าการเลื่อนระดับจาก ๒ ไป ๓ จะมีผลกระทบต่อการบริหารจัดการภัยพิบัติอย่างมีนัยสำคัญ

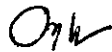
๒.๒ ในภาวะที่อาจจะเกิดภัยนั้น หน่วยงานใดจะเป็นผู้เตือนภัยล่วงหน้าในภาพรวม โดยที่ในขั้นตอนของการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัย กำหนดให้หน่วยงานรับผิดชอบซึ่งไม่มีศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ เฝ้าระวังฯ และให้ข้อมูลแก่ประชาชนเป็นระยะตั้งแต่ภาวะปกติแล้วให้แจ้งเตือนภัยล่วงหน้าเมื่อเห็นว่าเกิดผลกระทบแก่ประชาชน ในกรณีเช่นนี้ประชาชนจะสับสนเพราะแต่ละหน่วยงานก็แจ้งเตือนในภาพของตนเองต่อเมื่อสถานการณ์ชัดเจนเข้าขั้นของการแจ้งเตือนภัย (Warning) ให้ กนอช. จัดตั้งศูนย์บริหารจัดการน้ำแห่งชาติ (Command Centre) เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงและประเมินสถานการณ์ภัยจากข้อมูลฯ แล้วแจ้งให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติแจ้งเตือนประชาชน ซึ่งความสับสนของประชาชนจะเกิดอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ภาวะการเฝ้าระวังจนถึงภาวะการแจ้งเตือนภัย ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีเคยได้มีมติให้แก่ปัญหาความสับสนของประชาชนโดยให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติหรือกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและกรมประชาสัมพันธ์แล้ว และให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบการเตือนภัยล่วงหน้าในภาพรวม

๒.๓ ในขั้นตอนที่ได้เกิดภัยพิบัติแล้วและความรุนแรงเพิ่มเป็นระดับ ๓ หรือ ๔ ได้กำหนดให้ สบอช. สนับสนุนข้อมูลการเตือนภัยแก่ ศอร.ปภ.ช. โดย ศอร.ปภ.ช. ตั้งศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉิน (EOC) แจ้งเตือนภัยล่วงหน้าแก่พื้นที่ที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบ จะเห็นว่าเป็นการเปลี่ยนกระบวนการในการวิเคราะห์ และเตือนภัยจากศูนย์บริหารจัดการน้ำแห่งชาติไปยังศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินซึ่งในการปฏิบัติจะดำเนินการได้ลำบากมาก เพราะการประเมินสถานการณ์และวิเคราะห์ข้อมูลด้านภัยพิบัติจะต้องดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญและดำเนินการอย่างต่อเนื่องไม่ขาดตอน ดังนั้นการเปลี่ยนผู้ปฏิบัติในช่วงเปลี่ยนระดับความรุนแรง (๑-๒ ไปเป็น ๓-๔) จึงไม่ควรกระทำอย่างยิ่งโดยเฉพาะทั้งสองหน่วยงานมีที่มาต่างหน่วยต่างธรรมชาติกัน อีกประการหนึ่งตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติให้จัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายแผนงานฯ ด้านการบริหารระบบเตือนภัยแห่งชาติ รวมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภัยพิบัติ โดยจำลองสถานการณ์ฯ เพื่อใช้ในการตัดสินใจตลอดจนดำเนินการแจ้งเตือนและกระจายข่าวความรุนแรงของภัยพิบัติฯ เป็นต้น แต่ไม่ปรากฏชัดเจนว่าศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติจะปฏิบัติหน้าที่ของตนเองตามกฎหมายกระทรวงได้ในขั้นตอนไหน เว้นกรณีเกิดภาวะวิกฤติให้ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติรับข้อมูลจากหน่วยงานอื่นมาดำเนินการเตือนภัยตามวิธีการเท่านั้น

๒.๔ ในหลักการและเหตุผลของร่างแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฯ “บทว่าด้วยการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย” ได้ระบุว่ามีวิธีลดความรุนแรงและบรรเทาผลกระทบและความสูญเสียที่จะเกิดได้โดยการบริหารจัดการน้ำและการลดความเสี่ยง (Disaster Risk Reduction) แต่ในรายละเอียดร่างแผนฯ ไม่สะท้อนเรื่องของการลดความเสี่ยงไว้ให้ปรากฏ ซึ่งเรื่องนี้มีความสำคัญมากโดยเฉพาะในขั้นตอนของการป้องกันและการเตรียมความพร้อม ซึ่งการเตือนภัยล่วงหน้าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารเพื่อลดความเสี่ยง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

นาวาอากาศเอก

(อนุศิษฐ์ นาคทรพรพ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๖๘๐๗

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๐๒๓